

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ЮРИДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

ПРОФЕСІЙНІ ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ

ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ ПРАВО
ПІДГОТОВКИ ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 08 ПРАВО
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 081 ПРАВО

Рекомендовано кафедрою
управління у сфері цивільного захисту на 2022-2023 навчальний рік.
Протокол від 23 серпня 2022 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Методика юридичних досліджень»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Методика юридичних досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми Право підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти спеціальності 081 Право.

Предметом навчальної дисципліни «Методика юридичних досліджень» виступає комплекс теоретичних і прикладних питань вироблення способів дослідження юридичної науки.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Аліна Анатоліївна БІЛЕКА
Контактна інформація	
E-mail	bileka_alina@chipb.org.in
Наукові інтереси	аграрне, земельне та екологічне право
Професійні здібності	кандидат юридичних наук, доцент
Наукова діяльність за освітнім компонентом	наукові публікації у фахових виданнях та наукове керівництво дослідженнями здобувачів вищої освіти у науковому предметному гуртку з правознавства «Феміда»

Час та місце проведення занять з дисципліни визначається розкладом навчальних занять, затвердженим начальником інституту.

Мета навчальної дисципліни «Методика юридичних досліджень» - забезпечення єдності, системності і комплексності юридичних досліджень. Цей курс має сприяти розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають у процесі наукових юридичних досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів. Навчальний курс передбачає вивчення методологічних техніки і технології оформлення наукових праць різних жанрів, що допоможе здобувачам у оформленні власних наукових досліджень належним чином. Завданнями, що постають перед здобувачами, які вивчають курс «Методика юридичних досліджень», є забезпечення єдності, системності і комплексності юридичних досліджень, вивчення методологічних техніки і технології оформлення наукових праць різних жанрів, що допоможе здобувачам у оформленні власних наукових досліджень належним чином.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- організаційні засади здійснення наукових досліджень та сучасні вимоги щодо їх ресурсного забезпечення;
- теоретичні основи здійснення наукових досліджень (їх види, критерії науковості знань та ін.);
- структуру і логіку наукового дослідження та його основні етапи;
- загальні та спеціальні методи науково-юридичних досліджень;
- методи пошуку і обробки наукової інформації;
- загальні вимоги щодо підготовки, оформлення і захисту магістерських робіт;

- форми наукової комунікації.
- вміти:
  - оволодіння навичками оформлення наукових досліджень у вигляді рефератів, анотацій, тез, наукових статей, наукових доповідей;
  - ознайомлення з правилами цитування, бібліографічних посилань;
  - оволодіння навичками відбору та аналізу наукових джерел;
  - формулювати мету, завдання та актуальність наукового дослідження;
  - правильно робити вибір використання наукових методів дослідження;
  - формувати уявлення про особливості стилю наукового викладу та основні форми наукових праць;
  - наукове обґрунтування результатів дослідження

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни ПРОФЕСІЙНІ КОМПОНЕНТИ	ОБОВ'ЯЗКОВІ	
Рік підготовки	2022-2023	
Семестр	2	
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	
- кількість модулів	2	
- загальна кількість годин	90	
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	8	
- практичні заняття (годин)		
- семінарські заняття (годин)	2	
- лабораторні заняття (годин)		
– курсовий проект (робота) (годин)		
- інші види занять (годин)		
- самостійна робота (годин)	80	
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)		
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	Залік 2 семестр	

Передумови для вивчення дисципліни

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна тісно пов'язана з наступними курсами, що формують майбутніх фахівців з права: «Філософія

права», «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)», «Сучасна концепція правової та соціальної держави» та рядом інших

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми Право підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти спеціальності 081 Право вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Код	Компоненти програми (навчальні дисципліни, проекти практики)	освітньої (навчальні курсові (роботи),	Кіл-ть кредитів	Форма контролю	Компетентність (ЗК\СК)	
1. ПРОФЕСІЙНІ ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОПП						
OK 7	Методика досліджень	юридичних	3	залік	1-15	1-16
Загальні компетентності (ЗК)		<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Здатність бути критичним та самокритичним.</p> <p>ЗК 9 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК 13 Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій.</p> <p>ЗК 14 Цінування та повага різноманітності і</p>				

	<p>мультикультурності. ЗК 15 Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК 2 Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів. СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи. СК4 Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини. СК 5 Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. СК 6 Знання і розуміння основ права Європейського Союзу. СК 7 Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК 9 Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК 10 Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання. СК 11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК 14 Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та</p>

	<p>конфіденційної інформації.</p> <p>СК 15 Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.</p> <p>СК16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
--	---

Програмні результати навчання за ОПП:

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності

Тема 1. Наука і наукове мислення

Підходи до визначення науки. Предмет науки. Ознаки науки як специфічної діяльності. Основні функції науки: пізнавальна, розвиваюча, практично орієнтована. Завдання, що поставлені перед наукою. Наукознавство як вчення про загальні закономірності розвитку й функціонування науки як системи знань. Структура науки та її елементи. Класифікація науки. Основні наукові галузі. Періодизація розвитку науки. Революції у науці. Напрями сучасного розвитку науки. Підготовка наукових кадрів.

Поняття про наукові факти. Поняття наукової проблеми: визначення проблемної ситуації, постановка проблеми, класифікація проблем. Характеристика гіпотези та її сутність. Структура гіпотези. Види гіпотез. Етапи розробки гіпотези. Вимоги, що висуваються до формулювання

наукових гіпотез. Загальна характеристика й визначення наукової теорії. Функції теорій. Класифікація наукових теорій. Структура наукових теорій. Принципи побудови теорій.

Тема 2. Концептуальні основи наукового пізнання

Відмінність наукового пізнання від звичайного, художнього та інших способів опанування реальної дійсності. Основні ознаки наукового пізнання. Дисциплінарний та міждисциплінарний аналіз науки. Специфіка філософсько-методологічного дослідження науки. Позитивізм – неопозитивізм – постпозитивізм як світогляд і методологія наукового пізнання.

Передумови наукового мислення і діяльності. Експлікація поняття і теорій науки. Необхідні умови коректного наукового пояснення.

Наукове і ненаукове знання. Форми ненаукового знання. Наука як соціокультурний феномен. Наукова картина світу і її еволюція. Різні моделі раціональності. Концептуальні і світоглядні засади наукового знання.

Тема 3. Наукове дослідження та методика його виконання в юриспруденції

Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Види змістовної методології: філософська, загальнонаукова, конкретно наукова.

Типологія методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, загальнологічні, емпіричні та теоретичні. Філософські, світоглядні підходи, що виражають найбільш універсальні принципи мислення. Метафізика і діалектика (матеріалістична і ідеалістична). Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, системний і функціональний підходи, метод соціального експерименту. Конкретно наукові методи конкретно-соціологічний, статистичний, кібернетичний, математичний тощо. Юридичні методи: формально-юридичний і порівняльно-правовий. Особливості наукових досліджень в галузі юриспруденції.

Змістовний модуль 2. Технологія проведення наукових досліджень

Тема 4. Технологія дослідницької роботи

Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального пошуку. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.

Виявлення і нагромадження фактів дійсності – важливий етап у науковому дослідженні. Поняття про факти дійсності, їх види та зміст. Відмінність між фактом-подією та науковим фактом. Логіка виявлення фактів дійсності, їх пояснення та узагальнення.

Формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення наукового дослідження. Види гіпотез та їх роль у дослідженні явищ і процесів реальної дійсності. Значення гіпотез у прогнозуванні розвитку матеріального та духовного світу.

Формування наукової теорії – основний етап у процесі наукового дослідження. Поняття наукової теорії, її сутності та структури. Ознаки і функції наукової теорії. Роль теорії у формуванні та розвитку знань, науки, наукової картини світу. Наука як особливий вид духовного виробництва, пізнавальної діяльності вчених.

Тема 5. Підготовчий етап наукового дослідження

Вибір теми наукового дослідження, що може бути віднесена до певного наукового напрямку чи до наукової проблеми. Теми наукового дослідження: теоретичні, практичні і змішані. Роль наукового керівника при виборі теми наукового дослідження.

Поняття про планування наукового дослідження. Методологічний розділ: 1) формулювання проблеми чи теми; 2) визначення об'єкта і предмета дослідження; 3) визначення мети і постановку завдань дослідження; 4) інтерпретацію основних понять; 5) формулювання робочих гіпотез. Плани наукового дослідження: розвідувальні, аналітичні (описові) і експериментальні. План магістерської випускової (дипломної) чи курсової роботи. Робочий план (план- графік) виконання робіт.

Тема 6. Робота з науковою інформацією

Інформаційний підхід у методології пізнання. Наукова інформація та її джерела. Поняття наукової інформації. Види та вимоги до наукових видань: автореферат, дисертації, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання.

Технологія роботи з науковою літературою. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації. Збір, узагальнення і аналіз слідчої, судової, прокурорської, адвокатської, нотаріальної та іншої практики. Джерела опублікованої юридичної практики.

Тема 7. Написання і оформлення наукових праць

Систематизація результатів дослідження. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Докази гіпотези, висновки та рекомендації, науковий експеримент, коригування попередніх пропозицій, літературний огляд дослідження. Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу, курсової, випускової магістерської роботи. Наукова стаття.

Впровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати НДР,

Усього годин	-	-	-	-	-	-	90	8	2	-	-	80
--------------	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	----

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

Теми рефератів

1. Деякі особливості сучасної науки (за працями: Nowotny H., Scott P., Gibbons M. «Mode 2» Revisited: The New Production of Knowledge // Minerva. 2003. Vol. 41. P. 179-194; Тягло А.В. Наука Моды 2?// Знання. Освіта. Освіченість. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 28-29 вересня 2016 року. Вінниця: ВНТУ, 2016. С. 49-52).

2. Розробка основ методології сучасного наукового дослідження Френсісом Беконем (за працею: Бэкон Ф. Новый Органон // Бэкон Ф. Соч. в 2-х т. Т. 2. Москва: Мысль, 1978. С. 7-214).

3. Розробка основ методології сучасного наукового дослідження Галілео Галілеєм (за працею: Галилей Галилео. Пробириных дел мастер. Москва: Наука, 1987. 272 с.).

4. Розробка основ методології сучасного наукового дослідження Рене Декартом (за працею: Декарт Р. Рассуждения о том, чтобы верно направлять свой разум и отыскивать истину в науках // Декарт Р. Соч. в 2-х т. Москва: Мысль, 1989. Т. 1. С. 250-296).

5. Розробка і застосування гіпотетико-дедуктивного методу Ісааком Ньютоном (за працею: Котес Р. Предисловие издателя ко второму изданию // Ньютон И. Математические начала натуральной философии. Москва: Наука, 1989. С. 4-21; Ньютон И. Математические начала натуральной философии. Москва: Наука, 1989. С. 23-690).

6. Дослідження специфіки науки ХХ століття Володимиром Вернадським (за працею: Вернадский В. И. Научная мысль как планетарное явление. Москва: Наука, 1991. 272 с.).

Теми наукових робіт

1. Міжнародне право та конституційне право: співвідношення понять.
2. Проблеми реформування конституційного правосуддя.
3. Поняття та зміст політико-територіальної організації публічної влади.
4. Невизначеність змісту інституту розпуску парламенту.
5. Проблеми визначення правового статусу окупованих територій України.
6. Конституційна відповідальність уряду.
7. Проблеми конституційно-правового статусу Президента України.
8. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування.
12. Проблеми реалізацій повноважень Президента України у сфері виконавчої влади.
13. Парламентський контроль та його основні форми.
14. Проблеми об'єднання територіальних громад.
15. Основні конституційні засади організації державної влади.

16. Використання практики Європейського суду з прав людини в конституційному судочинстві України.
17. Правові проблеми реалізації права на свободу вираження поглядів.
18. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні.
19. Виконавча влада, державне управління та адміністративне право: співвідношення понять.
20. Нові підходи до визначення предмету адміністративного права.
21. Класифікація та зміст принципів адміністративного права.
22. Порівняльний аналіз адміністративної та дисциплінарної відповідальності.
23. Поняття та види адміністративних послуг.
24. Адміністративно-правова відповідальність за корупційні правопорушення.
25. Поняття та види джерел адміністративного права.
26. Характеристика адміністративно-правового режиму законності.
27. Європейські стандарти вирішення публічно-правових спорів (на прикладі деяких конкретних країн)
28. Податок на розкіш як реалізація принципу соціальної справедливості в податковому праві
29. Антикорупційний суд в Україні: передумови утворення та гарантії ефективності
30. Особливості провадження виборчих справ в порядку адміністративного судочинства.
31. Процесуально-правовий аналіз інституту здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх.
32. Кримінально-правова характеристика фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади.
33. Державна зрада: кримінально-правовий аспект.
34. Кримінально-правова характеристика злочинів проти життя особи.
35. Кримінально-правова характеристика злочинів проти здоров'я особи.
36. Ухилення від сплати аліментів та коштів на утримання непрацездатних батьків.
37. Порухення авторського права і суміжних прав: кримінально-правовий аспект.
38. Порухення недоторканності приватного життя: кримінально-правовий аспект.
39. Кримінально-правова характеристика порушення права на безоплатну медичну допомогу.
40. Втягнення у вчинення терористичного акту.
41. Реалізація практики Європейського суду з прав людини в кримінальному праві України.

**Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти
Форми поточного та підсумкового контролю**

Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачами вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Загальна кількість балів (**Результат навчальних** **Результат самостійної** /) **10**

(перед (заняття роботи за
підсумковим (за семестр семестр
контролем)

Критерії оцінювання

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі.

Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти, залікових книжках. ***Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переведення результатів, набраних на підсумковому контролі

(екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>бали</i>	<i>Загальна кількість балів підсумковим контролем)</i>	<i>кількість (перед</i>	<i>Кількість балів за підсумковим контролем</i>
---	--------------------	---	--------------------------------	--

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії).

Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 50 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачам вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Інституту. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 50 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Інституту.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>Підсумкові бали за поточний семестр</i>	<i>Підсумкові бали за попередній семестр</i>	2
---	---	---	----------

Оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань) та підсумкового контролю визначені Кафедрою, зокрема щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи.

Перелік теоретичних питань для підготовки до підсумкового контролю:

1. Визначення поняття «наука». Предмет науки.

2. Ознаки науки як специфічної діяльності.
3. Основні функції науки.
4. Наукознавство як вчення про загальні закономірності розвитку й функціонування науки як системи знань.
5. Структура науки та її елементи.
Класифікація науки.
6. Основні наукові галузі.
7. Поняття про наукові факти.
8. Поняття наукової проблеми: визначення проблемної ситуації, постановка проблеми, класифікація проблем.
9. Характеристика гіпотези та її сутність.
10. Структура, види гіпотез.
11. Етапи розробки гіпотези.
12. Загальна характеристика й визначення наукової теорії.
13. Функції теорій.
14. Класифікація наукових теорій.
15. Структура наукових теорій.
16. Принципи побудови наукових теорій.
17. Основні ознаки наукового пізнання.
18. Дисциплінарний та міждисциплінарний аналіз науки.
19. Специфіка філософсько-методологічного дослідження науки.
20. Наукове і ненаукове знання.
21. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження.
22. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження.
23. Змістовна і формалізована методологія.
24. Типологія методів наукового пізнання.
25. Юридичні методи: формально-юридичний і порівняльно-правовий.
26. Особливості наукових досліджень в галузі юриспруденції.
27. Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального пошуку.
28. Поняття про планування наукового дослідження.
29. Наукова інформація та її джерела.
30. Види наукових видань та вимоги до них.
31. Технологія роботи з науковою літературою.
32. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації.
33. Збір, узагальнення і аналіз слідчої, судової, прокурорської, адвокатської, нотаріальної та іншої практики.
34. Джерела опублікованої юридичної практики.
35. Систематизація результатів дослідження.
36. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст.
37. Реферат і доповідь як різновиди студентських наукових робіт.
38. Курсова робота як вид наукового дослідження студента.
39. Випускна робота як завершальний етап навчання у ВНЗ.
40. Технологія виконання випускової роботи магістра.

41. Основні вимоги до написання та оформлення випускової роботи магістра.

42. Поняття академічної доброчесності.

Політика викладання навчальної дисципліни

Жодні форми порушення академічної доброчесності або нетерпимості не толеруються.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ БАЗОВА

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / А. О. Афанасьєв, Є. В. Кузькін. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.

2. Грабченко А. І. Методи наукових досліджень : навч. посіб. / А. І. Грабченко, В. О. Федорович, Я. М. Гаращенко. Х. : НТУ «ХП», 2009. 142 с.

3. Жоль К. К. Методы научного познания и логика (для юристов): учебное пособие / К. К. Жоль. К. : Атика, 2001. 288 с.

5. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. А.Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

6. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. К. : Алерта, 2014. 622 с.

7. Краснобокий Ю. М. Словник-довідник науковця-початківця / Ю. М. Краснобокий. К. : Науковий світ, 2000. 83 с.

8. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. К.: Кондор, 2006. 192 с.

9. Оспіщев В. І. Технологія наукових досліджень в економіці: навч. посіб. / В. І. Оспіщев, В. В. Кривошей. К. : Знання, 2013. 255 с.

10. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. К. : Видавництво Ліра-К, 2013. 336 с.

11. Тихомиров А. Д. Юридическая компаративистика: философские, теоретические и методологические проблемы: монография / А. Д. Тихомиров. К. : Знання, 2005. 384 с.

12. Циппеліус Р. Юридична методологія / Р. Циппеліус ; [переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів Р. Корнута]. – К. : Реферат, 2004. – 176 с.

13. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. 7-е видання, перероблене і доповнене. К. : Знання, 2010. 295 с.

ДОДАТКОВА

1. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования : учебн. пособ. / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. К. : МАУП, 2004. 216 с.

2. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : підручник для студентів економ, спец, вузів. 3-е видання, перероблене і доповнене. К. : Вища школа, 2001. 271 с.

3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. 480 с.
4. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень: навч. посібн. / А. В. Демківський, П. І. Безус. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
5. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посібн. / за ред. А. А. Мазаракі. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2010. 280 с.
6. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень / А. М. Єріна. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 212 с.
7. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. / О. В. Клименюк. К. : Міленіум, 2005. 186 с.
8. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посібн. / Н. М. Краус ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон.теорії та регіон. економіки. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.
9. Лудченко А. А. Основы научных исследований : учебн. пособ. / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. К. : «Знання», КОО, 2000. 114 с.
10. Методологія наукових досліджень: навч. посібн. / В. П. Волков, М. А. Подригало, О. П. Кравченко та ін. ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т та ін. Луганськ : СНУ, 2009. 351 с.
11. Методологические вопросы науковедения : сб. науч. трудов / В. И. Оноприенко, Б. А. Малицкий, Л. В. Рыжко [и др.]; ред. В. И. Оноприенко ; Нац. акад. наук Украины, Центр исслед. науч.-техн. потенциала и истории науки им. Г. М. Доброва. К. : УкрИНТЭИ, 2001. 329 с.
12. Пушкар О. І. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.050109 усіх форм навчання / О. І. Пушкар, О. А. Єрмоленко. Х. : Вид ХНЕУ, 2005. 88 с.
13. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навч. посібн. / В. І. Романчиков. К. : ІЗМН, 1997. 248 с.
14. Рузавин Г. И. Методология научного исследования / Г. И. Рузавин. М. : ЮНИТИ, 1999. 317 с.
15. Фареник С. Логіка і методологія наукового дослідження / С. Фареник. – К. : Вид. УАДУ, 2000. – 340 с.
16. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / Н. В. Чупріна ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. К. : КНУТД, 2009. 246 с.
17. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. К. : Знання-прес, 2002. 296 с.
18. Юринєць В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібн. / В. Є. Юринєць ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

НОРМАТИВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Вид. офіц. – К.:

Держспоживстандарт України, 2007. (Система стандартів з інформаційної, бібліотечної та видавничої справи).

2. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9–10.

3. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюлетень ВАК України. – № 5. – 2009. – С. 26–30.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ:

1. Пошукова система Google Академія (Google Scholar) - <http://scholar.google.com>

2. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. <http://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України

5. <http://www.guds.gov.ua> – Головне управління державної служби України

6. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

7. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України

8. www.vasu.gov.ua – Вищий адміністративний суд України.

9. www.reyestr.court.gov.ua – Єдиний державний реєстр судових рішень.

Розробник:

Доцент кафедри управління у сфері

цивільного захисту факультету

цивільного захисту,

кандидат юридичних наук, доцент

Аліна БІЛЕКА